

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
N-0030 OSLO

Vår dato
12. juni 2003

Vår referanse
8/10092

Deres dato
11. april 2003

Deres referanse
02/824 FM HD

Att.: *Tore Mydske*

Vedr.: Høring - hvitvaskingsforskriften.

ZebSign viser til høringen, Odelstingsproposisjonen, innstillingen til- og beslutningen i Odelstinget, til vårt høringssvar av 27. november 2002 og til Samferdselsdepartementets høringssvar formidlet fra ZebSign og Posten Norge i forbindelse med e-regelprosjektet mottatt hos Finansdepartementet 7. juni 2001.

ZebSign har tatt til orde for likestilling av elektronisk legitimasjon og fysisk legitimasjon. Vi støtter den nye lovens formål som er å forebygge og bekjempe hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger.

Ved behandlingen av hvitvaskingsloven i Finanskomiteen bemerker en enstemmig komité at:

"Komiteen understreker at likestilling mellom skriftlig og elektronisk legitimasjon er ønskelig.

...

Komiteen merker seg at Regjeringen foreslår at det gis hjemmel for utforming av forskrift som kan godta elektronisk legitimasjon. ...

Komiteen understreker at slik likestilling bør gjennomføres."

En enstemmig Finanskomite har foreslått at Stortinget vedtar:

"Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2003 på egnet måte fremme nødvendige forslag for å sidestille skriftlig og elektronisk legitimasjon."

Finansminister Per-Kristian Foss opplyste i Odelstinget 3. juni:

"Komiteen er også utålmodig når det gjelder å få slått fast at elektronisk legitimasjon skal likestilles. Jeg kan bekrefte at vi er i full gang med å følge opp Stortingets vedtak. Sammen med Næringsdepartementet vil Finansdepartementet vurdere en løsning som innebærer at elektronisk kvalifiserte sertifikater og skriftlig legitimasjon likestilles etter hvitvaskingsregelverket. Problemet i dag er at reglene om elektronisk sertifikat ikke er så strenge som det hvitvaskingsreglene krever. Det har hele tiden vært forutsatt at den foreslåtte forskriftshjemmelen skal benyttes."

ZebSign er enig i at forskrift om tiltak mot hvitvasking må likestille fysisk og elektronisk legitimasjon. Vi mener at dette må gjøres nå i forbindelse med at hvitvaskingsloven og forskriften trer i kraft.

Vi mener i likhet med Stortinget at likestilling bør gjennomføres. Vi er opptatt av dette skjer raskt og vi mener at det ikke er nødvendig med flere utredninger eller høringer nå. ZebSign har i dag konferert med professor i forvaltningsrett Erik Boe angående spørsmålet om det er anledning til å vedta en forskrift som er forskjellig fra den som ble sendt på høring. Professor Boe mener at det helt vanlig at forskrifter som sendes på høring blir endret for å ta i betraktning synspunkter som fremkommer i

ZebSign AS eies i felleskap av Posten og Telenor

høringen. Professor Boe mener at det er veldig uvanlig at forskrifter sendes to runder på høring. ZebSign mener at det er riktig å fastsette en forskrift som implementerer det klare og samlede politiske vedtaket om å likestille elektronisk og fysisk legitimasjon nå. ZebSign mener at kravene i forvaltningsloven § 37 (utredningsplikt, forhåndsvarsling og uttalelser fra interesserte) er godt oppfylt ved at det har vært rikelig anledning for alle aktører, på en åpen måte, å tilkjennegi sitt syn i denne høringen. I høringsnotatet viser Finansdepartementet til Odelstingsproposisjonen og det tas forbehold om at "Forslaget til ny hvitvaskingslov er for tiden til behandling i Stortinget. Dette kan medføre at det må foretas enkelte justeringer i forskriftsutkastet på bakgrunn av eventuelle endringer i lovforslaget etter Stortingsbehandlingen." Odelstingsproposisjonen referer utfyllig de synspunktene som fremkom i høringen og Finansdepartementet konkluderer positivt i forhold til likestilling av elektronisk legitimasjon. Det har vært åpen høring i Finanskomiteen, innstillingen til Odelstinget ble tilgjengelig på Stortingets nettsider allerede samme dag som den ble avgitt den 28. mai 2003, debatten i Odelstinget var åpen samt at den ble kringkastet over radio og Internett. Referatet fra Odelstingsbehandlingen ligger på Stortinget nettsider. Alle interesserte har hatt anledning, innen fristen for denne høringen den 13. juni, til å tilkjennegi sitt syn ovenfor Finansdepartementet. Vi mener likestillingen er helt i tråd med alle forslag fra Finansdepartementet som er referert over. Den eneste forskjellen i forhold forslag fra Finansdepartementet er når likestilling skal starte å gjelde. På punktet om timing mener vi det er riktig å ta hensyn til et samlet Storting og innspill i høring. Ved å unngå en ny høringsrunde kan alle involverte spare tid og ressurser angående utarbeidelse av regelverk. Samtidig kan fordelene med bruk av elektronisk legitimasjon raskere tas i bruk i større omfang for å effektivisere og omstille forvaltningen. Bruk av elektronisk legitimasjon i privat sektor er svært viktig for at myndighetene skal lykkes med å nå målsetningene i "eNorge 2005-plan" og i forbindelse med gjennomføringen av "Strategi for IKT i offentlig sektor 2003-2005".

ZebSign er positiv til at forskriften til eSignaturloven på sikt harmoniseres med hvitvaskingsreglene. Vi erkjenner at det vil ta betydelig tid før en ny forskrift til eSignaturloven kan tre i kraft. Grunnen til dette er normale krav til flere måneders høringsfrister for nasjonal og EU/EØS høring, samt den tiden det tar å lage forslag og behandle innspill. Det vil i tillegg være mer effektivt dersom en slik eventuell endring i forskriften til eSignaturloven kan tas sammen med eventuelle andre forslag som følge av at EU nå evaluerer direktivet om elektronisk signatur.

Primært ønsker ZebSign 2 egne paragrafer kun omhandler krav til en godkjent legitimasjon og gjennomføring av legitimasjonskontrollen tilsvarende §§ 4 og 7 innført i den forskriften som skal tre i kraft samtidig som den nye hvitvaskingsloven. På denne måten blir det lettere å senere eventuelt harmonisere hvitvaskingsregelverket med regelverket for elektronisk signatur, for eksempel ved at det i forskrift til eSignaturloven inntas en referanse i § 7 om identitetskontroll til §§ 4 og 7 i hvitvaskingsforskriften. Hvis det er mulig å flytte noen ledd som er mer bankspesifikke bort fra § 4 og 7 og over til andre paragrafer så tror vi det blir enklere å bruke forskriften. Vi er dessuten opptatt av å endre de uttrykk som kan oppfattes som hindring for elektronisk legitimasjon, kommunikasjon og informasjon.

ZebSign har lagt til tekst med STORE bokstaver og ~~overstreket~~ slik at det er enkelt å se de tillegg og strykninger vi foreslår.

For at ZebSign skal forvisse seg om at personen som får utstedt et elektronisk kvalifisert sertifikat har rett identitet, sjekkes alltid opplysningene mot det sentrale personregister. Dette er også fast rutine ved utstedelse av norske pass. ZebSign foreslår at dette kravet tas inn i § 4.

§ 4 Krav til GODKJENT legitimasjonsdokumentene

~~Det eller de~~ legitimasjonsdokumenter som BENYTTES fremlegges skal være utstedt av offentlig myndighet, eller av annet organ som har betryggende kontrollrutiner for

~~dokument~~utstedelse og det er allment akseptert at LEGITIMASJONEN ~~dokumentet~~ for øvrig har et tilfredsstillende sikkerhetsnivå.

KONTROLLRUTINEN MÅ OMFATTE EN VERIFIKASJON MOT DET SENTRALE PERSONREGISTER I FORHOLD TIL KORREKT NAVN OG FØDSELSNUMMER ELLER D-NUMMER.

ELEKTRONISK LEGITIMASJON KAN BENYTTES I TILKNYTNING TIL ELEKTRONISKE TJENESTER. KRAVET TIL EN ELEKTRONISK LEGITIMASJON ER AT DEN ER KVALIFISERT I HENHOLD TIL: LOV OM ELEKTRONISK SIGNATUR, SAMT AT UTSTEDELSE AV DEN ELEKTRONISKE LEGITIMASJONEN FØLGER HVITVASKINGSLOVENS KRAV TIL SPORBAR LEGITIMASJONSKONTROLL. FYSISKE Elegitimasjonsdokumenter skal fremlegges i original eller bekreftet kopi.

FYSISK Elegitimasjonen skal for fysiske personer inneholde opplysninger som nevnt i § 5, samt kundens navnetrekk og fotografi av seg selv.

Dersom norsk fødselsnummer eller D-nummer ikke er tildelt, skal det fremlegges tilfredsstillende legitimasjonsdokumenter inneholdende fotografi og navnetrekk til innehaveren, opplysninger som nevnt i § 5 og opplysninger om fødested, kjønn og statsborgerskap.

Selv om kunden ikke kan fremlegge legitimasjonsdokument som nevnt i første ledd, kan rapporteringspliktige likevel etablere kundeforholdet eller gjennomføre den anmodede transaksjonen dersom den rapporteringspliktige er sikker på kundens identitet, har grunn til å anta at kunden ikke har legitimasjon og det på grunn av kundens alder eller helse er urimelig å kreve at vedkommende skaffer seg legitimasjon. Den rapporteringspliktige skal i tilfelle på annet vis innhente og registrere opplysninger som nevnt i annet og tredje ledd og i § 5. Denne bestemmelsen gjelder ikke i forhold til personer som foretar hyppige og store transaksjoner.

JURIDISKE PERSONER SOM ER REGISTRERT I ENHETSREGISTERET KAN BENYTTE ELEKTRONISK LEGITIMASJON SOM INNEHOLDER ELLER HAR REFERANSE TIL ORGANISASJONSNUMMER.

DERSOM DISSE IKKE BENYTTER ELEKTRONISK LEGITIMASJON SKAL For juridiske personer registrert i Foretaksregisteret skal FREMLEGGE firmaattest fremlegges. For juridisk person som er registrert i Enhetsregisteret, men ikke i Foretaksregisteret, skal det TILSVARENDE fremlegges utskrift fra Enhetsregisteret som inneholder alle registrerte opplysninger om enheten som nevnt i enhetsregisterloven §§ 5 og 6 annet ledd.

Juridisk person som ikke er registrert i Enhetsregisteret, men som er registrert i annet offentlig register, skal dokumentere lignende, entydig identifiserende kjennetegn - opplysninger som nevnt i § 5, og opplyse om hvilket offentlig register, i eller utenfor riket, som kan verifisere opplysningene.

Dersom det er på det rene eller sannsynlig at den juridiske personen ikke er registrert i noe offentlig register, kan den rapporteringspliktige etablere kundeforhold eller gjennomføre den anmodede transaksjonen bare dersom det ikke er tvil om personens identitet. Det skal fremlegges legitimasjonsdokument for en av de fysiske personene som er medlem, deltaker eller lignende av grupper, foreninger, organisasjoner, sammenslutninger eller lignende, herunder ideelle organisasjoner, som ikke er registrert i noe offentlig register. Kredittilsynet kan fastsette nærmere retningslinjer.

Legitimasjon som nevnt fremlegges av den eller de som er gitt disposisjonsrett over kontoen eller depotet, eller som er gitt rett til å la transaksjonen gjennomføre.

§ 7 Gjennomføring av legitimasjonskontroll

Legitimasjonskontroll ved etablering av kundeforhold skal skje ved kundens personlige fremmøte hos den rapporteringspliktige, **ALTERNATIVT VED KONTROLL OG VERIFIKASJON AV ELEKTRONISK LEGITIMASJON.**

Rapporteringspliktige skal forvise seg om kundens identitet, FOR FYSISK LEGITIMASJON SKAL DET; ~~herunder kontrolleres~~ på en betryggende måte BLANT ANNET KONTROLLERES at fotografi og navnetrekk som fremgår av legitimasjonsdokumentet stemmer overens med utseendet og navnetrekket til kunden eller vedkommende som på kundens vegne møter personlig hos den rapporteringspliktige, OG FOR ELEKTRONISK LEGITIMASJON SKAL DET PÅ BETRYGGENDE MÅTE; KONTROLLERES AT DEN UNIKT IDENTIFISERER PERSONEN, SJEKKES AT DEN ELEKTRONISKE LEGITIMASJONEN ER GYLDIG, SAMT KONTROLLERES MOT SPERRELISTER

Den rapporteringspliktige kan inngå avtale med annen rapporteringspliktig som nevnt i § 2 første ledd, om at den skal utføre legitimasjonskontroll som nevnt i første ledd på vegne av den rapporteringspliktige. Den primære rapporteringspliktige har i slike tilfeller ansvaret for at legitimasjonskontrollen utøves på forsvarlig måte i samsvar med lov og forskrift. Kredittilsynet kan fastsette forskrift om hvordan legitimasjonskontrollen skal gjennomføres i slike tilfeller.

Filial i Norge av utenlandsk institusjon som nevnt i § 2 kan ved etablering av kundeforhold med kunder etter bestemmelsene i § 3, legge til grunn en bekreftelse fra institusjonens hovedkontor om at det er gjennomført identitetskontroll av kundens rette identitet. Hvis fremmøte hos den rapporteringspliktige vil være en vesentlig ulempe for kunden, kan legitimasjonskontrollen finne sted uten personlig fremmøte hos den rapporteringspliktige, dersom betryggende kontroll likevel kan gjennomføres. Det samme gjelder dersom det av hensyn til etablering av kundeforholdet eller gjennomføring av transaksjonen ikke vil være praktisk gjennomførbart at personlig fram møte finner sted. **TILSVARENDE UNNTAK GJELDER DERSOM DET BENYTTES ELEKTRONISK LEGITIMASJON.**

Hvis rapporteringspliktige har grunn til å tro at opplysninger som fremkommer av legitimasjonsdokumentene ikke er korrekte, skal opplysningene søkes kontrollert. Informasjon om grunnlaget for kontrollen, og hvilken kontroll som er foretatt, skal oppbevares sammen med opplysningene som nevnt i §§ 4 og 5.

Rapporteringspliktige som etablerer kundeforholdet, eller gjennomfører transaksjonen, skal oppbevare opplysningene i legitimasjonsdokumentene samt opplysninger om hvilken institusjon som i det enkelte tilfelle har hatt ansvar for legitimasjonskontrollen i samsvar med bestemmelsene i § 9.

Oppbevaring av relevante opplysninger

Når det gjelder krav knyttet til utstedelse av kvalifisert elektronisk legitimasjon viser vi til Ot.prp.nr. 82 1999-2000 om eSignaturloven, der konkluderer departementet i §14 med en plikt til å lagre relevante opplysninger i 10 år etter at den elektroniske legitimasjonen ikke lenger er gyldig. ZebSign har i sin sertifiseringspolicy gjennomført dette kravet. Dette innebærer at ZebSign vil lagre opplysninger om identitetskontrollen i 10 år. Dersom Finansdepartementet mener at det er behov for lenger lagringstid for dokumentasjon knyttet til utstedelse av fysisk eller elektronisk legitimasjon, så er ZebSign positiv til å utvide lagringsperioden.

ZebSign mener at den foreslåtte §9 i hvitvaskingsforskriften gjelder for rapporteringspliktige og ikke for utstedere av fysisk eller elektronisk legitimasjon. Det vil være en tilnærmet umulig oppgave å holde oversikt over hva en elektronisk eller fysisk legitimasjon benyttes til relatert til §§ 3, 4, 5 og 7 og alltid sørge for at legitimasjonsopplysningene blir lagret i den tiden kundeforholdet måtte vare pluss 5 år. De samme utfordringer gjelder for utstedere av fysisk legitimasjon.

Kommentarer som gjør § 9 anvendelig for rapporteringspliktige som benytter elektronisk legitimasjon.

§ 9 Plikt til å oppbevare opplysninger i legitimasjonsdokumentene

Rapporteringspliktige skal oppbevare opplysninger som nevnt i § 3, § 4, § 5 og § 7 i fem år etter at et kundeforhold har opphørt eller en transaksjon er gjennomført. Opplysningene skal deretter slettes.

Dette er ikke til hinder for at andre lov- eller forskriftsbestemmelser kan fastsette lengre frister for oppbevaring.

DERSOM DET ER BENYTTET ELEKTRONISK LEGITIMASJON SKAL Opplysningene som nevnt i §§ 3, 4 og 5 OPPBEVARES SOM ELEKTRONISKE SPOR, ETTER UNIK IDENTIFISERING AV PERSONEN, SJEKK AV GYLDIGHET, SAMT KONTROLL MOT SPERRELISTER. DERSOM DET ER BENYTTET FYSISK LEGITIMASJON TILFREDSSTILLES KRAVET TIL SPORBARHET VED ~~skal~~ oppbevaring i form av kopi av de fremlagte legitimasjonsdokumenter. Kopien skal påføres "rett kopi bekreftes" med signaturen til den personen som har foretatt legitimasjonskontrollen.

Rapporteringspliktige plikter å oppbevare opplysningene på en slik måte at dokumentene ikke taper bevisverdi. Dersom oppbevaringen ikke er papirbasert, skal rapporteringspliktige påse at oppbevaringen skjer i samsvar med forskrift 16. desember 1992 nr. 1156 om adgang til å bruke løseblad og andre hjelpemidler i regnskapsføringen og om bruk av film eller annen likeverdig gjengivelse ved oppbevaring av regnskapsmaterialet § 1-1 nr. 2, 3 og 4. Ved slik oppbevaring gjelder nevnte forskrift § 5-3 og § 5-4.

Oppbevaring skal skje i en form som opprettholder muligheten for å lese materialet. Kopi av legitimasjonsdokumentene skal oppbevares ordnet og være betryggende sikret mot urettmessig ødeleggelse, tap og endring. Dokumentene skal kunne fremlegges for ØKOKRIM, offentlig kontroll- og tilsynsmyndighet i hele oppbevaringstiden i en form som muliggjør etterkontroll. Materialet skal være tilgjengelig i lesbar form og kunne skrives ut på papir i hele oppbevaringsperioden.

Ved enhver avvikling, frivillig eller ufrivillig, av virksomheten som har etablert kundeforholdet, plikter avviklerne å oppbevare kopi av legitimasjonsdokumentene som angitt ovenfor. Rapporteringspliktige underlagt tilsyn av Kredittilsynet skal orientere Kredittilsynet om hvordan disse dokumentene oppbevares.

Sekundært, dersom det er umulig å gjennomføre likestillingen nå, fordi en bestemmer seg for å vente på endringer i forskriften til eSignaturloven, ønsker ZebSign en overgangsbestemmelse som slår fast at elektronisk legitimasjon som er kvalifisert etter eSignaturloven og utlevert etter legitimasjonskontroll, som tilfredsstiller kravene i den gamle hvitvaskingsforskriften er likestilt inntil endelige bestemmelser om likestilling er trådt i kraft.

ZebSign ser frem til å gi bidrag for å forebygge og bekjempe hvitvasking av utbytte fra straffbare

handlinger, forenkling for den enkelte og besparelser for samfunnet og for tjenestetilbydere ved å levere elektronisk legitimasjonstjenester gjennom våre salgskanaler hos Posten og Telenor.

Med vennlig hilsen
ZebSign AS

Terje Kolnes
Leder, Informasjons- og myndighetskontakt

ZebSign AS eies i felleskap av Posten og Telenor

ZebSign AS • Nydalsveien 28 • P.b. 4364 Nydalen • 0402 Oslo • Tlf: 23 14 48 30 • Fax: 23 14 48 31 • Org.nr.: NO 983 163 432 • www.zebsign.no